

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Acta Auctoribus, ut apparet, partim Wolfherro æquali, partim anonymo
minus antiquo. Ex Mabillonio Sec. VI Nebed. part. I, pag. 480 et seqq.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

ACTA,

Auctoribus, ut apparet, partim Wol-
fferro æquali, partim anonymo
minus antiquo.

Ex Mabillonio Sec. VI Bened. part. I,
pag. 480 et seqq.

R Egnante piissimo imperatore Henrico, hujus
Rnominis secundo *a*, cum beatus Godehardus
b Altahense cœnobium *c* regeret, fuit in Tu-
ringiæ *d* partibus quidam vir nobilis, dignitate
et meritis illustris, nomine Guntherus, qui pro
delictis juventutis ingemiscens, et considerata
diligentius actuum suorum qualitate, faciem *E*
Domini in confessione præveniens, Hersveldiam
e ad eundem beatum Godehardum abbatem,
noviter eidem ecclesiæ ab ipso imperatore præ-
stitutum, digne, ut postea patuit, peniten-
do accessit, eique omne secretum cordis ac volun-
tatis suæ funditus aperuit. Quem abbas, juste
in Deo immortatus, blanda consolatione et con-
digna etiam provisione, penitentem suscepit
et ad monasticam usque professionem saluber-
rima sui commotione, Domino cooperante,
convertit. Qui propriæ diffidens imbecillitati cor-
poris et animi, ad penitus abdicanda quæ-
cumque sunt sæculi, multiplicem suæ heredi-
tatis proprietatem, quam acceperat a progeni-
toribus, sancto Wigberto *f* cum consensu here-
dum suorum firma traditione totam delegavit,
sub testibus tamen primitus testamento pactus,
ut monachus factus, monasterium, quod Gellinge
g dicitur, victus et vestitus gratia ipse possi-
deret, ac fratribus illic Christo servientibus se-
cum inde necessaria provideret: sanctus abbas
prudenti pertractans consilio, hujusmodi noviter
converso talem pactionem in via mandatorum
Dei maximo futuram esse periculo, et plus in-
de per dies animæ nasci dispendium, quam
corporis, ut putabat, subsidium; interim illum
provida mente ab incepto suspendit, et laico
habitu adhuc usum ad Altahense monasterium secum
perduxit.

2 Ibidem vir prudens prædictus Guntherus
cordetenus compunctus petiit ab abbate, ut
ante professionem liceret sibi Romam petere et
Apostolorum Christi et aliorum Sanctorum in-
tercessionem pro transactæ vitæ deviis et pro
novæ viæ ingressu querere. Quo permittente,
ivit et rediit, tandemque ante altare sancti
Mauricii cingulum deponens, caput et barbam
totondit, et facta de more petitione susce-
ptus, ac aliquamdiu regulariter probatus, ab
eodem pastore vitæ monasticæ habitum est ade-
ptus *h*. Verum post votum professionis, non
immemor suæ, quam præscripsimus, pactionis,
adiens abbatem Godehardum, petiit licentiam,
patriam repetendi, et locum, quem pepigerat,
juxta conditionem incolendi. Quod pius pater
Godehardus interim consensit, nolens cum ob-
stinata contradictione ab effectu, quamvis ini-
quo, prohibere, donec, ratione dictante, illi-
cita

Guntherus,
relicto seculo.

a
b *c*
d

e

f

g

F

Altahense mo-
nasterium fa-
ctus, et in
Gellingensi
monasterio
aliquamdiu
moratus;

A rus tradit) natus fuerit, sed quod ex Hersfeldia,
Hassia monasterio, ubi se Godehardo primum
junxerat, una cum hoc ad Altahense in Bavaria
monasterium, Benedictini Ordinis habitum su-
scepturus venerit.

at ubi modo
corpus ejus
sit,

52 Ceterum non modo Hussitarum in Bohemia
grassantium tempore frequentia ad B. Guntheri
tumulum fieri miracula desierunt, sed nec quid
deinde de illius corpore factum sit, satis com-
pertum habetur hactenus. Anno 1420 Hussitæ
Breunoviense monasterium fortunis omnibus
eversum flammis addixerunt. Nec erat quidquam,
inquit Ziegelbauer pag. 170, sacri profanive in
toto monasterio, quod hæreticorum furore af-
fatum, disjectum, et pessum datum non sit.
Expilata sacrilege ecclesia, conculcata Divorum
lipsana, mortuorum sepulchra violata, effracta
religiosorum sacraria, destructa antiquitatis mo-
numenta, bibliotheca Vulcano dicata, monachi
comprehensi, in vincula conjecti, ac Pragæ pub-
lice in foro Religionis odio exusti. Qui tum
temporis Breunoviensibus monachis præerat Ni-

B colaus abbas, fœda illa imminente tempestate,
quæ potuit, exitio subtraxit, seque Braunam,
quæ abbas Breunoviensium anno 1740, quo Bre-
unoviensium monasterii Historiam Ziegelbauer edi-
dit, sedes erat, contulit. Num etiam B. Gun-
theri corpus inde Nicolaus abstulit? Ita sane opi-
nati sunt nonnulli, ut ait laudatus Breunovien-
sis monasterii historiographus pag. 146, maxime
Policensis Præposituræ seu prioratus monachi,
penes quos ea traditio est. B. Guntheri corpus
apud se fuisse depositum. Traditionem ipsorum
ulcumque confirmavit anni 1684 ecentus.

haud certum
est.

53 Stabat, inquit Ziegelbauer, in Poliensi
ecclesia ara D. Magdalensæ sacra, cujus forma
et situs cum amplius non placerent, destructa fuit.
Dum servet opus, instant operæ, ara loco mo-
vetur, hem tibi arcula lignea conspicuam se
præbet; qua aperta, ossa cœlitis comparent.
Suspendit hæc inventio totum Brzeunovium;
multos etiam impulit, ut crederent esse sacras
Guntheri reliquias, quas hic sitas esse, Policen-
ces a Majoribus se accepisse testabantur. Tho-
mas id temporis abbas reliquias in veteri ara
inventas, in ara nova reponi jussit. Ejus suc-
cessor Othmarus Policio Brzeunovium transferri,
atque non in ara, sed retro aram B. Gun-
theri reponi voluit; non prius pro B. Guntheri
reliquiis fidelium venerationi exponendas, quam
vel a Romano Pontifice vel loci episcopo tamquam
tales fuerint approbate. Ex quibus fit, nec ab ipsis
Breunoviensibus inventas in arcula lignea anno
1684 reliquias pro indubitatis B. Guntheri reli-
quiis haberi. Locus ipse, quo in Breunoviensi ec-
clesia olim vel nunc forte etiam jacent, inveniri,
ut iterum laudatus scriptor tradit, ob ducentorum
fere annorum Breunovensium a loco absentiam in
ruinis hactenus non potuit. Instant interim, ut
pristino splendori Breunoviense monasterium re-
stituant: sub annum 1761 inventus fuit lapis
sepulchralis terra olim erutus, loco non signato,
ut Bonaventura Piter in litteris eo anno ad nos
datis significat. Aspiret pius Breunoviensium la-
boribus, et ea ipsorum, et totius procul dubio Bo-
hemie votis Thaumaturgi sui, si forte alicubi
hæreticorum furori olim ereptæ lateant, indubi-
tatas reliquias Deus delegat.

C

Ex Mar.

cita cupientem animum paulatim posset mitigare. Venienti igitur ad locum, Gellinge dictum, et disponenti necessitates ibidem commanentium, ex occultis tentationibus tentatoris et insidiis, Deo, ut certe credimus, ad exemplum beati Job permittente, multa e' varia ei occurrerunt incommoda, pro quibus dum ipse, scilicet antea paupertatis ac laboris insolens, ad abbatem saepius queritando confugeret, ejusque pro talibus consilium et auxilium anxie perquireret, sollicitus pater fluctuationem mentis ejus profunde prospiciens, subsecuturam cordis mutabilitatem vehementer pertimescens, blanda interdum consolatione et suaviloqua communitatione moestitiam cordis ejus mitigavit. Interdum vero juxta Apostolum arguendo, obsecrando, increpando oportune et importune, nutantem animum ejus castigans, ad viam salutis eum reducere studuit; qui tamen adhuc modicum profecit.

Althamque regressus,

B 3 Sed cum in hac altercatione saepius luctarentur, et in hujusmodi molestia ambo crebrius fatigarentur, illi iterum quamdam sae sollicitudinis querelam suggerenti vir Dei debito justitiae zelo permotus, turgente, ut aiunt, pulmone respondit, ut aut in promissa obedientiae stabilitate Deo devotus serviret, aut certe ad solitam saeculi vanitatem laqueis iterum satanae irretitus, abjecto habitu, rediret. Ad quam vocem stupefactus auditor intremuit, et erroris sui nimietatem sero tandem perhorrescens ingemuit. Sed et hanc causam pio imperatori Henrico per ordinem abbas totam secretius insinuavit, ipsi sumque adiutorem ad corrigendum talem hominem corrogavit. Quem confestim princeps ad colloquendum evocans per semetipsum convertit, et Evangelicis vel Apostolicis regularibus praecipis instruere coepit, nullum posse duobus dominis servire, nec monachum ad saeculum, ut canem ad vomitum, reverti debere. His et aliis hujusmodi praecautioibus tandem in Christo vere compunctus, Vir memoratus omni praedicta pactione cordetenus oblita, et tota-cujuscumque incommodi querimonia abolita, ad Althamense monasterium, ubi tunc sub ejusdem patris cura, ut in gratia omnium loquar, singulare divini cultus studium fervebat, se contulit, et illic fratribus humillime subjectus, et in sacra religionis districtione pleniter in brevi tempore, divini roris infusione instructus, ultra regulare praecipitum semet, praelatis admirantibus, affixit.

in Hungariam a S. Stephano

C 4 Cumque in austeritate vitae perseveraret, et exemplo suo quamplures ad viam veritatis incitaret, veluti lucerna ardens super candelabrum posita, fama ejus bono odore respersa ad aures beati Stephani, regis Ungarorum *k*, ipsius venerabilis Viri cognati *l*, emanavit, ejus animum magno dilectionis incitavit amore, ut hunc facie ad faciem videret, quem sic de virtute in virtutem proficere frequens fama praedicaret. Unde factum est, ut ad ipsum nuncios dirigeret, et, ut ad eum venire non recusaret, omni studio postularet. Vir autem Domini conversionis suae non immemor, haec sibi minime licere respondebat, quae rex pius postulabat. His rex auditis, majoris inflammatur charitatis amore, et, velut antea, nuncios direxit. Sed ille se venire, etiam secundo denegavit. Tertio itaque post illum veluti primo et secundo transmittibat, et, ut ipsius petitioni assensum praebet, humiliter postulabat. Igitur sanctus

Guntherus, regis tandem victus precibus, ejus petitioni licet invitatus annuit, et, accepta abbatibus et fratrum benedictione, cum transmissis legatis pariter et ipse ad regem pervenit. Rex autem, viso sancto Gunthero, gavisus est, et quomodo hunc arctius, veluti justum et sanctum diligebat, circa ipsum majorem diligentiam habere satagebat.

D 5 Factum est autem, dum hora prandii sanctus Guntherus mensae regis pariter consedisset, rex sibi pavonem assatum apposuit, et, ut carnibus vesceretur, intime flagitare coepit. Sancto autem Viro sub regulari conversatione degente, et hujusmodi cibis abstinentie, penitus contradicebat, et illicitis se contaminari nolle assererat: cujus voluntati rex non minus resistebat, ut apposita manducaret, non solum rogando, verum etiam praecipiendo laborabat. Quidnam facere poterat? Praecepto regis se obtemperare promittebat, sed in divino adjutorio fiduciam retinebat. Quapropter factum est, ut inter prandentes hic solito more orationi insisteret, caput manibus inclinaret, profusis lacrymis, ne illicitis cibus pollueretur, divinam clementiam implorabat. Mira res atque stupenda! Completa Dei Famulus oratione, caput de manibus elevabat, avis assata mensaeque superposita, reddita vitae pristinae, devolabat, et ab ejus usu gratia divina Virum liberabat. Quo viso cuncti miraculo inaudito, Deo gratias referebant, nec amplius sancti Viri voluntati resistebant *m*.

E 6 Sed Dei Famulus plus appetens mala mundi perpeti, quam laudes, pro Deo laboribus fatigari, quam vitae hujus favoribus extolli, deserti loci recessum, cum aliquantibus sibi de Altham coharentibus in quodam saltu Boemico *n* de permissione abbatis sui domini Godehardi petiit, ibique cellulam in honore sancti Johannis Baptistae construxit, et ipsum locum Rinchnach *o* proportio nomine appellavit, in qua ad xxxvii *p* annos in studio sanctae Religionis et in summa discretionis paupertatis spontanea cum sibi remanentibus vixit. Annona denique erat varia, ubi de potu et deliciosis cibis nihil erat, et ubi non nisi sola aqua habebatur, et ipsa etiam hospitibus ad sufficientiam, fratribus vero ad mensuram dabatur. Litteras omnino, nisi tantum psalmos aliquos non didicit: et tamen omnem rationem et intellectum Evangeliorum, Legis et Prophetarum, historiarumque ex crebra fratrum relatione et avidiore Verbi Dei auditione percepit: adeo ut saepissime obscuriora mysticae intelligentiae interdum subridendo, interdum vero admonendo stupentibus auditoribus proferret.

F 7 Quod nos quidem, qui eum familiarius cognovimus, frequenter audivimus *q*, praecipue tamen cum in summa sua festivitate adesset in cella, quam ipse in honore beati Johannis Baptistae construxerat, specialis sui patroni, sermonibus ejus affuimus, quo in capitulari collatione eodem die fratres suos admonebat, dum eos de ejusdem patris, beati videlicet Johannis, vita et moribus, victu etiam, vestitu ac operibus ad paupertatis sub Deo placitam tolerantiam instruebat. Verum enim dico et coram Deo non mentior, quia omnes paene, qui aderant eidem sermone, ad uberrimam lacrymarum effusionem dono Dei compuncti sunt. Assedit et ibidem venerabilis Ratmundus abbas cum plurimis sui coenobii fratribus, et aliis insuper multis

A multis hospitibus, præter nos, quos in canonico habitu illuc ingredi religio vetuit, quos tamen familiaritas et maxime abbatis licentia circumquaque ad fenestras, ignorante concionatore, clanculo collocavit. Erat enim, ut de sancto Benedicto dicitur, quem post Dominum vita et moribus sequebatur, scienter nescius et sapienter inductus.

et exemplo

8 Hæc itaque breviter diximus de honestate morum et conversione nobilis viri Guntheri, quantumque per penitentiae satisfactionem Domino complacuerit, quæ nobis ad imitationem boni exempli sufficiant. Ecce camelus, deposita gibbi sarcina, augustum foramen acus penetravit, ipsum ducente, cui omnia possibilia sunt et nihil difficile, quique est mirabilis in operibus suis, maxime in misericordiis, neminem propter enormitatem scelerum deserens, omnia dissimulat propter penitentiam peccata; una hora convertens impium, sanctum facit; cuius virtute caput antiqui hostis pugnando contrivit Christicola Guntherus. De virtutibus vero hujus venerabilis Viri, quibus adversarium superavit, vel quas ejus insidias pertulit, nulli compertum habetur, eo quod multo tempore hominibus incognitus mansit: qui tamen licet locum mutaverit, hostem non mutavit, nullique dubium, quia quanto magis in spiritualibus profecit, tanto plus acriora certamina toleravit. Igitur quanti meriti Vir iste sit, per lapidem miratur, in quo dum in vasta eremo solitarius Christo militaret, post laborem quiescisse, quantitas membrorum ipsius, veluti in molli strato quiescentis, nunc usque apparet impressa s. Et quid dicimus? Nam sicut ad roborandam fidem credentium Petri Apostoli vestigiis fluentia maris Christi pietas solidavit; sic ad declaranda famuli sui Guntheri merita duritiam silicis in molliem ipsius membri stravit: ut ex hoc clareat, quanta suavitate in cælis animam ejus pius Judex remunerat, quem ad secunda sua præcepta misericorditer inflammavit.

profusisset.

9 Attollamus igitur mentes nostras ad imitanda Sanctorum exempla, ut, dum eorum gesta laudamus, nos ipsi probabilem vitam ducamus, juxta quod Psalmista admonet dicens: "Quærite Dominum, et vivet anima vestra &c." Et iterum: "Accedite ad Dominum, et illuminamini, et facies vestre non confundentur, Tunc enim facies nostræ in die judicii non confundentur, nec terribilem sententiam." "Ite maledicti in ignem æternum" audiemus, si toto corde ad eum accedentes prava fugere, hujus mundi inquinamenta devitare studuerimus: atque ab omnibus peccatis per penitentiam labores expurgati, cum Sanctis et Electis audiemus a pristino Judice: "Venite Benedicti Patris mei percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi." Ad quod regnum ipse Dominus invitat, cum dicit in Euangelio: "Si quis mihi ministrat, me sequatur, et, ubi sum ego, illic et minister meus erit &c." Sed quia fragilitate depressi ad sublimia minime tendere valeamus, tota mentis intentione sancti Patris hujus poscimus suffragia, ut ipse, qui non justos, sed peccatores vocare venit, precibus sui dilecti Confessoris, igne Sancti Spiritus pectora nostra inflammans, nos de convalle hujus miseriæ et via peregrinationis revocet æternam ad patriam. Ergo Dei clementiam, quæ servum suum de labore perduxit ad requiem, superlaudantes, ne

lector circumlocutionibus corda detineat auditorum, sermonem vertamus ad ea, qualiter ad laudem et gloriam nominis sui nobis peccatoribus Servi sui terminum hujus vite manifestare dignatus est, pandamus breviter.

Ex Mas.

10 Cum vero omnipotens Deus beatum Virum vellet a labore quiescere et æterna mercede remunerare y, ejusque vitam in exemplum hominibus demonstrare, ut posita super candelabrum lucerna claresceret, quatenus omnibus, qui in domo Dei sunt, luceret, contigit, ut inclitus tyro, dux videlicet Bredislaus, cum Poloniam gloriose subjugasset x, victorque cum pace ad sua redisset, cujusdam urbis, quæ Prahæn aa dicitur, confinium causa venationis cum suis adiit, ubi quadam die, ut solebat, venatum exivit. Cumque sui omnes huc illucque discurrent, nec in aliquo proficerent, subito apparuit eis cervus miræ magnitudinis, quem ipse dux cum magna alacritate subsecutus est. Tunc cervus quasi fugam simulans in quemdam locum ipsius silvæ quam celeriter devenit, et, veluti nullo sequente, secure stare cœpit. Hoc dux intuitus ac solo cliente parvo contentus, cervum aggreditur et ejus formam et magnitudinem diligenter scrutatur: denique cum fidei armis munitus hæsitaret animo, subito de cæli fastigio audit claram sibi vocem taliter insonantem: O Bretislae, non semper, quæ alta sunt Dei consilio, tuo fragili desiderio quæras; sed cum humilibus humilia, tibi tuisque profutura ne prigriteris attendere. Hoc enim in loco latet Dei thesaurus, cui * quondam valde amabilis, nunc vero et in futura tempora cunctis quærentibus pie desiderabilis. Nam scriptum esse cogita: Pater meus operatur, et ego operor, quia ego in Patre, et Pater in me est. Ideoque quidquid servi mei operantur in hoc sæculo, non eorum, sed Dei virtutem in omnibus credas.

in solitudine

y

z

aa

Cod. Alt. tibi

a Bretislae reperitur,

F

bb

cc

11 Hæc talia dum dux tacitus audiret, et ut amens stupefactus, de loco, quo stratus jacebat, vix resumpto spiritu, surgit, ac circumquaque aspiciens illico in ipsa vasta solitudine rivulum parvulum a longe videt, pulcroque gramine circumdatum, quasi quibusdam odoribus abundare: quo in loco lapidem miræ magnitudinis et super eum cellulam, vilibus de lignis constructam, miro odore redundantem invenit, et solus cum solo cliente de supercilio montis descendens, licet pavidus, cruce tamen sancta in fronte signatus, quid ibi lateret, cogniturus celeriter intrat. Et ecce Senem pulchra canitie sedentem et albescentem ac veluti angelum Dei in vultu relucentem, lectoque ceu in oratione prostratum aspicit, nimio quoque horrore pervasus cœpit stare. Quem Senex pio vultu intuitus, ne ad talia trepidaret, sed ut Deum omnipotentem in omnibus laudaret, monuit, et quod ipse Guntherus esset, qui eumden de sacro fonte suscepisset bb, diversis indicibus licet admiranti duci assignavit. Tunc dux his verbis spiritum ad plenum resumit, et, constantia animi recepta, pium Virum interrogavit, quomodo, vel quando ad tam insolitam solitudinem devenisset, vel cur tam duram vitam monachorum attigisset cc; ac satis amabilis et multum lacrymabili affatu precatur, ne ulterius tam nobilis Vir hominibus lateret incognitus, sed ad terram sui ducatus melius fovendus perduceretur, quam plurimum rogabat. Quod Vir Dei prorsus renuit, et ne Dei voluntati

Ex Mas. voluntati in aliquo contraheret, sollicite Deum rogans. Unde dux valde mansuetudine, et in ejus piis admonitionibus et diversis verbis consolationis, orationibus se sancti Viri commendavit, et ut in reliquo de apparatu proprio nulla necessaria ei deessent, se daturum promisit.

ac brevi post 12 Quæ omnia Guntherus a præfato duce benigne suscipiens, et multa prædixit futura, et velut quodam præfatio inter reliqua pii affaminis verba proloquens dixit: Meæ dilectionis causa si venisti, fili, meæ petitioni esse contrarius noli. Nam corpusculi mei jam dissolutio instat, et quamvis de sepultura mea diversi diversa sentiant, ego, ut in spiritu loquar, corpusculi mei Breunoviæ dd depositionem locandam testor, et quod in spiritu loquor, id ab Omnipotente, ut fiat, exopto. Proinde, carissime fili, memoriæ causa prædicto loco Breunoviæ aliquid solatii apta, ut et mei in Domino et tui, tuorumque omnium in posterum in Deo memoria habeatur, et in mei requiei, quæ futura inibi diem judicii exspectabit, dignum memoriæ fructum, tuis licet postea, vel tuorum successorum in temporibus confirmanda prudenti consilio adapta. Super hæc

B autem omnia, si meæ discessionis vel migrationis terminus delectat, crastinæ diei * tertia hora quid de meo transitu divina operatio sentiat, meæ fragilis vitæ terminus declarabit. His dux auditis, turbatus est animo et in oscula ruens, amarissimis circumfusis lacrymis, magno rugitu talia proclamabat: O carissime Pater, cur me, licet ad te tarde venissem, detestaris? O canities veneranda, quem veluti angelum Dei, licet indignus amplector, cur me filium, ut dicis, tuum spiritualem tam cito, ceu orphanum, relinquis? Tuæ enim puræ orationes, tua crebra, ut spero, jejunia, meæ privitatis deberent esse et fuerunt tuta præsidia, ut apud Deum omnipotentem pro meis criminibus, quibus humana fragilitas sæpius convincitur, hostisque mille fraudum dolis atteritur, fierent assidua suffragia.

e vita discens 13 His clamoribus motus pius Guntherus dixit flenti nimiumque gementi: Desine, fili, desine talia agere, et sperans in Domino, noli metuere meæque petitionis effectum libenter excipe, veraciter perfice, jam jam ad tuos redi, meique secretum prodere noli sed crastino non tarde redeas, et meæ migrationi, si Dominus Deus voluerit, interesse poteris. Tunc dux valde tristis et gemebundus, benedictione tamen accepta, cum suo cliente discessit, et, ne cui talia secreta prodant, sub interminatione interdixit. Igitur sequenti die Bredislaus dux, assumpto venerabili episcopo Severo ee, qui sibi speciali familiaritate adunabatur ff, summo diluculo ad Vir Dei cellulam pervenerunt, ipsumque orationi instantem, laudesque Deo omnipotenti psallentem invenerunt. Completa vero oratione, post longa futuræ vitæ colloquia peractisque a Severo episcopo missarum solemnibus, Vir Domini corporis et sanguinis perceptione se munens, hora diei tertia, canentibus, qui aderant, et flentibus, inter orationis verba immaculatum Deo spiritum reddidit.

Breunoviæ sepellitur, et miraculis claret. 14 De carnis ergastulo recedente anima, tanta de eo suavissimi odoris redundavit fragrantia, ut cunctorum ibi assistentium perfunderet nares et pectora; cujus odoris suavitas tam diu stabilis permanebat, quousque Viri Dei corpus ad locum sepulture perveniebat. Post hæc, peractis omnibus ad exsequias attinenti-

bus, corpus illud sanctissimum indomitis equis D est superpositum, quod cum tanta mansuetudine ad locum sepulture ab eis delatum est, ut profecto claresceret, quanti meriti existerit in cælis, cujus corpus bruta animalia, postposita ferocitate, venerabantur in terris. Obiit autem Christi famulus eremita Guntherus anno Incarnationis Domini mxxlv gg, septimo Idus Octobris, sepultusque est in monasterio Breunoviensi hh, quod a civitate Pragensi distat xx stadiis, ubi ipse, dum adhuc viveret, adsepeliendum esse in spiritu prædicebat. In quo loco per ejus merita fiunt assidue miracula, multa infirmis præstantur beneficia, donante Christi gratia, qui cum Deo Patre vivit et regnat Deus per infinita sæculorum sæcula. Amen ii.

ANNOTATA.

a Henricus, hic memoratus idem, qui Sanctus hujus nominis imperator, cujus Vitam ad diem xiv Julii illustravimus. In Germaniæ regem electus est anno 1002, Romæ imperator coronatus 1014, ex hac vita ereptus 1024. Qui hunc præcessit Henricus Auceps regis titulo contentus fuit, nec in imperatorem Romæ coronatus: hinc S. Henricus a multis imperator hujus nominis I nuncupatur, licet seipsum in variis diplomatis II dixerit.

b Et hic in Sanctis numeratur. Natus in Bavaria Superiori, Benedictinus monachus factus est in Allahensi monasterio, inferiori scilicet, de quo mox, anno 990: ejusdem abbas sub annum 998; dein etiam Hersfeldensis anno 1005 usque ad annum 1012: anno vero 1022 factus Hildesheimensis episcopus e vivis abiit 1038. Videsis tom. I Maii pag. 501.

c Geminum hujus nominis in Bavaria juxta Danubium Ordinis Benedictini monasterium est; alterum non procul Straubinga, quod Superius, alterum non procul Deckendorffo, Inferius dictum, cujus abbas prius Godehardus fuit, quam Hildesheimensis factus est episcopus.

d Germaniæ regio est, inter Hassiam, Misniam, Franco-niam et Saxoniam sita.

e Ordinis Benedictini olim monasterium, nunc oppidum in Hassia ad Fuldam fluvium.

f Abbati olim Fritzlariensi, cujus corpus in Hersveldense monasterium, ut dictum ad diem xiii Augusti, quo colitur, translatum fuit.

g Locum Gellingen in Thuringiæ Tabula apud Blaevium invenio ad Wipram fluvium in districtum Sundershausensis et Franckenhausensis confinio.

h Anno 1006.

i Quæ hic de S. Henrico, Guntherum ad constantiam animante narrantur, Wolfherrus non habet in Vita S. Godehardi sive apud nos tom. I Maii, sive seculi secti Benedictini part. I apud Mabillonium. Hæc itaque recentior forte aliquis, Wolfherri fere verbis usus hactenus, hujus narrationi addiderit.

k Sancti hujus regis Acta protive discussa et illustrata habes in Opere nostro tom. I Septembris a pag. 456.

l Qui S. Stephano, Hungarorum regi cognatione conjunctus Guntherus fuerit, non liquet: duxit Stephanus in uxorem Giselan, S. Henrici imperatoris sororem: hujus forte ratione Guntherus S. Stephani cognatus vel affinis fuit.

m Relata hoc et proxime præcedenti numero de Guntheri ad S. Stephanum accessu pariter non habet.

A *habet Wolfherrus in Vita S. Godehardi tom. 1 Maii, nec apud Mabillonium proxime citatum: Stephanum vero serio voluisse, ut Guntherus illicitas sibi carnes comederet, parum est verosimile: idem itaque de hac narratione, quod de altera, de qua ad litt. i, jam tulimus, esto iudicium. Porro non semel conligisse, ut Stephanum Guntherus adierit, magnaue hunc apud regem valuisse auctoritate et gratia, scribit Carthuius in Vita S. Stephani: ejus verba dedi num. 36 Commentarii prævii.*

n Nordwald seu silva Aquilonaris vocatur a S. Henrico in diplomate, num. 22 laudato: silvæ hujus situs partim describitur in Joannis Aventini *Excerptis diplomaticis Passaviensibus tom. 1 Scriptorum Rerum Boicarum pag. 708, ubi hæc: XIII Non. Maii MX. Guntherus cancellarius vice Willigisi archiepiscopi Reganespurg regni VIII. Henricus div. fav. clementia rex, ob preces conjugis Chunegundæ et dilectissimi ducis Hezelini et obsequium devotæ Heilkæ divæ Genitricis ecclesie dat partem sylvæ Nordwald in comitatu Adalberonis a fonte fluminis Ultza usque ad terminum sylvæ hujus, ubi separat Bojemiam et Bavariam et decursum Ultzæ et Rotulæ usque in Danubium. Videtur itaque silva hæc S. Henrici et Guntheri ætate tam Bavarie, quam Bohemie occupasse limites: unde a biographo nostro et Wolfherro dicta videtur Saltus Boëmicus. Verum priusquam in hanc silvam venit Guntherus, triennio fere, quod et Wolfherrus et biographus tacuere, in monte Rancinga, una rasta, seu, ut quidam interpretantur, milliari uno ab Allahensi monasterio distante, vitam egerat solitariam; ut ex Arnolfo, auctore non solum synchrono, sed etiam B. Gunthero familiari dicimus num. 18 Commentarii prævii. Quid porro rerum in eo monte gesserit, ibidem vide.*

o *Distabat hic Bavarie locus ab Allahensi monasterio Bohemiam versus milliariibus tribus; in quo monasterium et ædes sacras Joanni Baptistæ, B. Virgini, et sanctissimæ Crucis Guntherus condidit sub annum 1009: ecclesia anno 1019 a Berngero, Pataviensi episcopo, consecrata tantummodo fuit. Monasterium vero hoc, seu præposituram Allahensi monasterio subjectam Guntherus coluit.*

p *Totidem annis, ex Allahensi monasterio in solitudinem profectus, Guntherus vixit; quorum partem maximam in Rinchnacensi traduxit monasterio: non tamen omnes; aliquot enim vitæ postremos egit in Bohemia ex dicendis.*

q *Hæc Wolfherrus dicit, et dicere vere potuit: at non auctor recentior, qui post hunc numerum uti quidem Wolfherri verbis desinit, sed non ipsius simulare personam.*

r *Videtur ergo ignorasse, quæ ea de re (vide Comment. præv. num. 20 et seq.) Arnolfus scripsit, qui etiam hujusmodi plura sibi nota fuisse testatur, quæ ipsemet vel ex Gunthero, vel ex aliorum relatione perceperat. Si biographus noster aut idem, qui Wolfherrus, fuisset; aut, ut præ se fert, Guntherum familiaris novisset, an ista et sibi et omnibus incomperta dicisset?*

f *Verba illa, etsi quadrare possint auctori, qui Gunthero annis aliquot superstes fuerit, magis tamen congruunt auctori a Gunthero ætate paulum remoliori. Porro jacuisse saxum illud fertur in Bohemia non procul ab oppido Susceicensi in loco solitario, e quo, post annos aliquot ibi exactos,*

ex hac vita ad Superos abiit. Vide Comment. Ex Mas. præv. num. 44.

t *Psalm. 68, v. 33.*

u *Psalm. 33, v. 6.*

x *Joan. 12, v. 26.*

y *Biographus ad B. Guntheri mortem festinans, non meminit conditi a rege Hungariæ Stephano monasterii Beël, Guntheri consilio; non de Guntheri apud Stephanum versantis erga egenos amore et benevolentia; non de conciliata per illum pace inter Henricum III (alias II) et Bretizlaum, Bohemie ducem; quæ tamen, ut relatu sunt digna, sic et ab aliis scriptoribus, non fuere prætermissa.*

z *Anno videlicet 1039: contigit Bretizlai ad Guntherum, proxime moriturum, accessus, cujus hic descriptionem biographus aggreditur, circiter quinquennio post.*

aa *Sita fuit in Boëmico districtu, qui ab illa Prachensis dictus est, prope Horasdiovicium ad Ottavam fluvium.*

bb *Idem testatur Bretizlaus in Diplomate, de quo num. 48 Comment. prævii. Porro, ut scribit Dubravicus lib. 7 Historiæ Bohemice, Udalricus, Bohemie dux, initio statim principatus animum appulit ad matrimonium, cujus anno primo ex Bozena Bretizlaum filium suscepit. Cosmas vero Pragensis, postquam ereptam Polonis ab Udalrico Pragam retulit, mox initum ab eodem cum Bozena matrimonium memorat ad annum 1002; Hagecius ad annum 1007.*

cc *Difficile creditu est, Guntherum usque adeo Bretizlao fuisse ignotum; maxime cum a quinquennio tantum pacis ipsum inter et Henricum III, alias II, ut num. 42 ostensum est, sequester fuerit; non immerito igitur suspicari possumus, hoc et alia adjuncta scriptorem recentiorem, non e Wolfherro, sed e vulgi forte traditione narrationi suæ inseruisse.*

dd *Breunovia Ordinis Benedictini cœnobium est ad pedem montis Albi, dimidio fere lapide Praga, primaria Bohemie civitate, distans Occidentem versus. Plura de eodem vide in Comm. prævio num. 52, et infra pag. 1078 lit. g.*

ee *De Severo Annalista Saxo ita scribit ad annum 1031: Eodem anno in Natali Apostolorum Petri et Pauli Severus ecclesie Pragensis sextus episcopus ordinatus est a Moguntino archiepiscopo Bardone. Et iterum ad annum 1067: Severus, Pragensis episcopus, utramque fortunam satis expertus decessit.*

ff *Id si verum est, amicitia, quæ inter Bretizlaum et Severum intercessit, perpetua non fuit: nam verbis, de Severo mox citatis, addit idem Annalista: Nam aliquando a Braeillao duce catenatus et incarceratus fuerat. Et ad annum 1042 scribit, Severum ad Henricum imperatorem, qui, bello renovato, castra prope Pragam metatus fuerat, inscio Bretizlao, venisse et apud illum mansisse, quod Bretizlao haud fideret. Sed resarciri postmodum amicitia potuit.*

gg *Consonat Hermannus Contractus in Chronico ad eundem annum: Autumnali tempore, inquit, Guntharius eremita ad Christum migravit et in Praga (seu prope Pragam in Breunoviensi monasterio) sepultus. Mortuus legitur anno 1047 apud Lambertum Schafnaburgensem; sed perperam.*

hh *Vita B. Guntheri Ms., ex codice ducis de*

Ex Ms.

de Altaems desumpta, hæc addit de illius sepultura : Interfuerunt autem sepulturae ejus quamplurimi nobiles de Boëmia et de Bavaria una cum illustri duce Bretizlao et reverendissimo patre ac domino Severo, Pragensi episcopo, et aliis multis clericis et laicis, et fecerunt planetum magnum super corpusculum sanctissimi Senis, animam ejus Regi angelorum cum summa reverentia commendantes et Dominum in omnibus operibus glorificantes.

ii *Codici Ms., e quo Mabillonius Guntheri Vitam edidit, hæc adduntur* : Conditor et Salvator humani generis per ineffabilem suæ bonitatis clementiam mirabiliter sanctos in cælis glorificans, misericors est peccatoribus in terris : et licet jam senescente mundo, corrupta sit omnis caro iniquitate, non tamen accensam lucernam patitur occultari, sed illuminatam igne cælesti ponit super candelabrum, ut omnibus in domo luceat. Lucernam dico beatum Guntherum, qui propria linguendo et Christi præcepta sequendo mundum despexit, quem miracula ad sepulchrum B ejus, vel alias per merita ipsius, operante divina clementia, facta glorificant. *Sane frequentia admodum B. Guntheri intercessione meritisque contigisse prodigia, abunde docent, quæ modo subduntur.*

MIRACULA

B. GUNTHERI

Ex Ms. codice membraneo bibliothecæ ducis de Altaems a.

CAPUT I.

Miracula B. Guntheri usque ad Martini I abbatis Breunoviensis tempora.

C
B. Guntheri
meritis san-
nantur con-
tracti

Fuit in partibus Pannoniæ quidam Laurentius nomine, nobilis et dives, sed membris contractus omnibus. Hic, audita fama beati Stephani, regis Ungarorum, quanta per illum clarescerent signa Miraculorum, pro recuperatione suæ sanitatis sepulchrum ejus frequentare solebat, et divinam misericordiam per merita ipsius cum lachrymis assidue implorabat. Qui eundem Christi famulum, cum nocte quadam membra sopori dedisset, videbat sibi assistere, dicens*, debere eum in Boëmiam proficisci, et ibi apud sepulchrum beati viri Guntheri sanitatem pro certo accipere. Qui statim tali visioni, tamquam divino præcepto, devote obediens, in Boëmiam proficiscitur, ac beati prædicti patris Guntheri sepulchrum undequaque investigat : tandem per servos suos in claustrum Brennoven perducitur, eique sanctissimi patris Guntheri sepulchrum, ut petebat, ostenditur. Tandem ad sepulchrum positus orationi procubuit diutius, atque post multarum lachrymarum effusionem nec non purissimam orationem sanus et incolumis factus est per

* dicentem

omnes compages membrorum suorum. Quo viso D cuncti miraculo, qui tunc aderant, benedicebant et glorificabant Deum in secula viventem. Fratres autem ipsius cœnobii, pulsatis omnibus campanis, Psalmum "Te Deum laudamus" solemniter decantabant; et beati Guntheri merita populo prædicabant. Ille autem vir, qui sanus evectus fuerat, pallam de nobili opere confectam, quam secum beato Gunthero deduxerat, sepulchro ipsius superposuit, quæ usque in hodiernum diem pro testimonio sanitatis ejus reservatur in ecclesia Brennowensi. Postmodum vero is, qui sanus effectus fuerat, fratrum se orationibus commendans et beati Viri sepulchrum devotius osculando, ad terram nativitatis suæ cum ingenti gaudio repedavit b.

2 Item fuit in Bavaria in Althaensi ecclesia bini, inferiori c vir quidam contractus pedibus a nativitate sua nomine Lanfridus, adeo ut nec sursum posset respicere, nec, ut natura posebat, gressus certos facere. Hic, quoniam naturali gressu pedum carebat, scabellis manuum, sicut poterat, gressus faciebat, cui, assidue orationi instanti, sancta Virgo Maria, Mater Domini, per E visum apparuit, dicens : si corporis tui medelam adipisci desideras, hanc in Brennowensi ecclesia apud sepulchrum beati Guntheri consequi poteris indilate. Qua visa, idem contractus, quasi somno de gravi evigilans, divinam ac beati Viri invocat clementiam, et injunctum sibi officium itineris aggreditur, multoque labore peracto, vix ad prædictum locum pervenit. Jamque dies beati Dionysii martyris instabat, in qua etiam beati viri Guntheri anniversarium diem prædicta ecclesia solemniter officio celebrat d. Fratribus vero in choro vigiliis * devote psallentibus, languidus, ad sepulchrum beati Viri deductus, attentius precibus instabat, ut sanitatem recipere mereretur. Unde contigit, ut quasi unum de fratribus sub ignota facie, velut de choro venientem, aspiceret, qui sibi blando sermone diceret : Numquid me venientem non aspicias? Cur de terra non erigeris? Qui se subsannari aestimabat, idecirco turbato animo respondebat : Numquid omnibus assurgere possum, quos de choro egredi conspicio? Illo autem accedente propius, porrecta manu sua, levavit languidum de terra et super pedes stare fecit sanum et incolumem. F Scabella vero, quibus utebatur velut pedibus, arrepta, ab ipso projecti longius, et statim ab oculis ejus evanuit, nec postea comparuit amplius. Quo viso cuncti miraculo, qui ad diem festum convenerant, et universi fratres pariter cum languido, qui jam sanus fuerat per merita B. Viri, pulsatis campanis, glorificabant et benedicebant Deum omnipotentem, qui in Sanctis suis ubique facit mirabilia.

3 Alio quoque tempore quidam nobilis de Boëmia nomine Zazin, obsessus erat a demone et multo tempore atrociter cruciabatur, qui ad viri Dei Guntheri tumulum ligatus adducitur, sed mox ut ejus tumbæ superponitur cum oblationibus parentum ejus, orationibus præmissis a demone eripitur, ac sanitati pristinae redditus est meritis beati Guntheri. Quod videntes cuncti, qui tunc huic miraculo aderant, magno repleti gaudio, campanarum sonantibus signis, communiter Deum benedicebant et glorificabant viventem in secula seculorum, beatumque virum Guntherum majori venerabantur devotione tali miraculo provocati, et hoc miraculum longe lateque publice prædicabant. Sunt

demoniacus,
mutus et
cecus.